

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino
Lugduni, M. DC. LXXX.**

46. An pro consequutione legati, vt quis dicatur orphanus, debeaat carere Patre, & matre. Et an puella quæ habet Patrem inutilem, dicatur orphana in ordine ad legata? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. res. 164.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

6. Nota quartò contra Beroum in cap. . de constit. num. 254. Peralcam. in l. cum pater. §. à filia. ff. de legat. 2. num. 2. & alios, legatum post quatuor menses, v. g. largiendum pauperibus posse distribui ante diem & tempus designatum. Ita Couatruuias in cap. tua, de testam. num. 5. Padilla in l. unum ex familia ff. de leg. 4. num. 12. Marienzo lib. 8. recopit. tit. 4. leg. 14. glossa 1. à num. 37. vsque ad 45. Mantica de coniectura vit. volunt. lib. 8. tit. 5. num. 20. & alij: & ideo Sanchez loco cit. dub. 12. num. 4. docet ex multis, quòd si quis legauit annum censum singulis annis pauperibus distribuendum iuxta beneplacitum suorum testamentariorum, posse ipsos semel totam illam quantitatem cum suis redditibus distribuere, applicando illam, v. g. alicui Hospitali, vel monasterio vt illis fruatur in perpetuum.

7. Nota quintò, legatum factum naturalibus, v. g. Panormi posse dare iis, qui ibi habitauerunt decennio, licet aliunde sint oriundi, si non constet de animo non habitandi ibi perpetuò. Ita Sanchez loco citato dub. 19. n. 1. vide etiam Burgol. de Paz. in leg. 3. Taur. n. 372.

8. Nota sextò quòd licet legatum relictum pauperibus, dandum sit pauperibus loci testatoris, nisi testator reliquerit heredi facultatem eligendi pauperes quos voluerit. Probabile tamen est etiam simpliciter posse dari pauperibus extra patriam. Ita Homobonus in cons. mor. vol. 2. part. 5. resp. 29. vbi citat. Tufchum & alios.

RESOL. XLVI.

An pro consequutione legati, vt quis dicatur orphanus, debeat carere patre, & matre?

Et puella, quæ habet patrem inutilem, dicatur orphana in ordine ad legata? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 164.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & affirmatiuè respondendum omnino videtur, quia ille dicitur orphanus, qui caret patre & matre, pro vt communi calculo notarunt Doctores in l. orphanotrophos, C. de Episc. & Cler. Sicardus in rubr. C. quando Imperator inter pupil. & vid. num. 3. Rolandus à Valle lib. 1. consil. 76. num. 46. Rebuffus in constit. Francie, tit. de sement. pronison glossa finali, ver. secundo orphani Perez lib. 3. ordinat. tit. 1. lib. 1. ver. item est notandum. Menochius de arbit. indic. cas. 66. in addit. num. 7. Castillo controuers. iur. l. 1. c. 5. n. 17. & alij, & in terminis casus nostri Lara de annu. l. 1. c. 21. n. 32. pro consequutione legati puellas orbatas parentibus vocat orphanas.

2. Verùm his non obstantibus quoad consequutionem legatorum ego puto satis esse, vt quis dicatur orphanus, si careat tantum patre, & ita hanc sententiam tenet Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 4. c. 2. dub. 63. num. 4. vbi tamen num. 2. rectè reprobatur Paulum de Castro asserentem orphanum esse orbatum matre & ratio nostræ opinionis est: quia dum patrem habet, licet matre careat, non dicitur præsidio destitutus, cum patrem habeat, cuius curæ subest, sicuti è conuerso cum solum matrem habet, dicitur præsidio destitutus, quia non est sub matris potestate, nec mulieres prudentiam habent ad se gubernandas, necdum ad alios; & hæc sententia confirmatur ex Laurentio Valla in elegan. lib. 4. cap. 33. Alciato lib. 1. pratermissorum, in ver. orphanotrophos, Gregorio Tholosano in syntagm. iuris part. 2. lib. 12. cap. 1. num. 5 & Gratiano in disceptat. forens. lib. 4. cap. 666. asserentibus orphanos vocari illos, qui carent patre, & præsidio paterno; sed an puella quæ habet patrem inutilem,

dicatur orphana in ordine ad legata, iam supra satis dictum est.

RESOL. XLVII.

An puella exposita in aliqua ciuitate possint consequi legatum relictum pro matrimonio illius ciuitatis?

Et quid, si concurrit cum puella originaria? Ex p. 3. tit. 6. & Misc. 2. Ref. 63.

§. 1. **D**e hoc casu sæpius interrogatus fui, & affirmatiuam sententiam docet Alphonsus de Lara de annu. lib. 1. c. 21. n. 78. vbi sic asserit. Et si annu. nuerfariu relictum pro virginibus maritandis requiratur quòd puellæ sint naturales loci, adhuc expositæ consequuntur dotem, cum præsumantur esse eius patriæ, in qua expositæ fuerunt. Bart. l. 1. in fine ff. ad mun. nip. Ioan. de Plateo l. ciues, in fine, C. de incolis lib. 10. & alij. Ita Lara.

2. Sed mihi magis placet opinio negatiua, quam semper consului, & nunc inuenio illam docere Ioan. Mariam Nouarium in qq. forensibus part. 1. quest. 101. n. 3. quia ciues originarij debent alijs præferri, & ideo, vt notat Valenzuela cons. 73. n. 52. Augustinus Caput de regim. reipublicæ cap. 3. n. 52. & alij, in electione officialium vniuersitatis originarij præferuntur incolis, hinc etiam, vt obseruat Capiblanco de offic. Barorum tom. 1. prag. 10. n. 75. & alij, ciuilitas ciuis originis præfertur ciuilitati ciuis domicilij.

3. Itaque ad casum propositum respondendum est, quòd quando ad consequendum legatum concurrunt ciuis originaria, & puella exposita, illa huic præferri debet; & opinionem affirmatiuam libenter admitto in casu, quo puella exposita non concurreret cum puella originaria; nam si non adsint puellæ originariæ, puto supradictum legatum obtineri posse ab aliqua puella exposita; nam dicitur ciuis illius ciuitatis, in qua exposita fuit, vt docet Angelus in l. heres absens, §. si quis in relam, ff. de indicit. Boëtius dec. 15. n. 41. & alij.

RESOL. XLVIII.

An legatum relictum viduis pauperibus possit dari ab executoribus testamentariis pauperibus vitam calidem gerentibus? Ex p. 1. tit. 3. & Misc. 3. Ref. 8.

§. 1. **C**asus est curiosus, practicabilis, & à nemine quod sciam pertractatus, & prima facie negatiuè videtur respondendum. Primò ex c. Viduae, 16. distinct. 34. vbi vidua definitur quæ sit, cuius maritus mortuus est.

2. Secundo, quia communis vsus loquendi qui maximam in his rebus auctoritatem habet. l. libe. omni §. quod rament. Cass. ff. de legat. 2. viduam illam appellat, quæ maritum habuit, & amisit, non autem quæ celibem vitam egit.

3. Tertiò, quia vidua dicitur ab iduo iduas, verbo antiquo, quod separare, diuidere, priuare significat: Vnde idus appellant diem diuidentem mensem. Hinc, & Horat. lib. 4. Carmin. odo 11. ad Phillidem inquit.

Idus tibi sunt agenda

Qui dies mensem Veneris marina

Findit Aprilem.

Vidua igitur dicitur à viro separata, seu orbatam marito, Authore Macrobio l. 1. Saturna. c. 5. & hinc verbum Viduare pro priuare, & orbare virg. 8. Æneid.

Tot ferre sana dedisset

Funera, tam multis viduasset cinibus orbem.

Et